

Pierwsze dane z T2K

Paweł Przewłocki Warszawska Grupa Neutrinowa Instytut Problemów Jądrowych

18.02.2011

O czym będę mówił

- Oscylacje neutrin
- Eksperyment T2K i związana z nim fizyka neutrin
 - Układ eksperymentu
 - Jaka pomiary nas interesują?
 - Detektory i pierwsze zebrane przy ich pomocy dane
- Strategia analizy
- Czego spodziewamy się w najbliższych tygodniach

Wyniki dotychczasowych eksperymentów oscylacyjnych

3

 Przy założeniu oscylacji dwuzapachowych mamy dwa tzw. parametry oscylacji: kąt mieszania, kwadrat różnicy mas

$$\begin{pmatrix} \mathbf{v}_{x} \\ \mathbf{v}_{y} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \cos\theta & \sin\theta \\ -\sin\theta & \cos\theta \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \mathbf{v}_{1} \\ \mathbf{v}_{2} \end{pmatrix}$$
$$P(\mathbf{v}_{x} \rightarrow \mathbf{v}_{y}) = \sin^{2}(2\theta)\sin^{2}\left(1.27\frac{\Delta m^{2}L}{E}\right)$$

Dwa zestawy rezultatów: 'atmosferyczne' (małe L/E) i 'słoneczne' (duże L/E)

"słoneczne"

SNO, KamLand

Oscylacje neutrin

ZAPACH

MASA

АСП										
$\left(v_{e}\right)$	′ 1	0	0	$\int \cos\theta_{13}$	0	$\sin\theta_{13}e^{-i\delta}$	$\cos\theta_{12}$	$\sin \theta_{12}$	0	$\left(v_{1} \right)$
$ v_{\mu} = $	0	$\cos\theta_{23}$	$\sin \theta_{_{23}}$	0	1	0	$\sin \theta_{12}$	$\cos\theta_{12}$	0	$ v_2 $
$\left(v_{\tau} \right) $	0	$-\sin\theta_{23}$	$\cos\theta_{23}$	$\int -\sin\theta_{13}e^{-i\delta}$	0	$\cos\theta_{13}$	0	0	1	$\left \left v_3 \right \right $
	`					/				/

5

CHOOZ

"atmosferyczne" SK, K2K, MINOS

parameter	best fit	2σ	3σ
$\Delta m_{21}^2 [10^{-5} \mathrm{eV}^2]$	$7.59^{+0.23}_{-0.18}$	7.22-8.03	7.03-8.27
$ \Delta m_{31}^2 [10^{-3} eV^2]$	$2.40^{+0.12}_{-0.11}$	2.18 - 2.64	2.07 - 2.75
$\sin^2 \theta_{12}$	$0.318^{+0.019}_{-0.016}$	0.29 - 0.36	0.27 - 0.38
$\sin^2 \theta_{23}$	$0.50\substack{+0.07\\-0.06}$	0.39 - 0.63	0.36 - 0.67
$\sin^2 \theta_{13}$	$0.013^{+0.013}_{-0.009}$	≤ 0.039	≤ 0.053

Table A1. Current update of Tab. 1: Best-fit values with 1σ errors, and 2σ and 3σ intervals (1 d.o.f.) for the three-flavour neutrino oscillation parameters from globaldata including solar, atmospheric, reactor (KamLAND and CHOOZ) and accelerator(K2K and MINOS) experiments.Schwetz et al. arXiv:0808.2016v3 [hep-ph]

Nowa faza w rozwoju fizyki neutrin

- o l etap
 - zwiększenie precyzji pomiarów uprzednio zmierzonych parametrów oscylacji
 - ο Pomiar θ₁₃
- o II etap
 - Zbadanie symetrii CP w sektorze neutrinowym (potrzebny pomiar θ_{13})
- Realizacja celów 2 podejścia
 - Eksperymenty reaktorowe (Double Chooz Francja, Daya Bay Chiny) wyznaczenie θ_{13} gdy odpowiednio duże
 - Silne wiązki akceleratorowe (T2K Japonia, Nova USA) niskie wartości θ₁₃, możliwość badania hierarchii mas (efekty materii) i CP

Eksperyment T2K (Tokai2Kamioka)

The T2K Collaboration

Italy

INFN, Univ. Rome

INFN, Univ. Naples

INFN, Univ. Padua

INFN, Univ. Bari

Japan

ICRR Kamioka

ICRR RCCN

KEK

Kobe Univ.

Kyoto Univ.

Miyagi Univ. of Educ.

Osaka City Univ.

Univ. Tokyo

~500 members, 61 Institutions, 12 countries

Canada

TRIUMF Univ. Alberta Univ. Brit. Columbia Univ. Regina Univ. Toronto Univ. Victoria York Univ.

France

CEA Saclay IPN Lyon LLR E. Poly. LPNHE Paris

Germany

Univ. Aachen

Poland

Soltan Inst., Warsaw Niewodniczanski Inst., Cracow Technical Univ. Warsaw Univ. Silesia, Katowice Univ. Warsaw Univ. Wrocław

Russia

INR

S. Korea

N. Univ. Chonnam Univ. Dongshin Univ. Sejong N. Univ. Seoul Univ. Sungkyunkwan

Spain

IFIC, Valencia Univ. A. Barcelona

Switzerland

Univ. Bern Univ. Geneva ETH Zurich

United Kingdom

Imperial C. London Queen Mary Univ. L. Lancaster Univ. Liverpool Univ. Oxford Univ. Sheffield Univ. Warwick Univ. STFC/RAL STFC/Daresbury

USA

Boston Univ. BNL Colorado St. Univ. Duke Univ. Louisiana St. Univ. SUNY-Stony Brook U. C. Irvine Univ. Colorado Univ. Pittsburgh Univ. Rochester Univ. Washington

T2K

(schemat eksperymentu)

Table 1: Design parameters of the fast extracted proton beam.

Akcelerator w J-PARC

Beam power	750 kW
Beam kinetic energy	30 GeV
Beam intensity	3.3×10^{14} p/spill
Spill cycle	~0.3 Hz
Number of bunches	8/spill
Bunch interval	581 ns
Bunch width	58 ns

- Budowa: 2004-2009
- Przyspieszanie: LINAC, RCS (3GeV), główny pierścień (30GeV)
- 6 pakietów (bunches) na impuls wiązki (spill), od jesieni 2010 – 8
- Tarcza grafitowa (91cm dł.)
- 3 rożki magnetyczne @ 250kA (320kA od jesieni 2010)
- Rura rozpadowa wypełniona helem (96m)
- Na końcu rury rozpadowej

 absorber hadronów i monitor mionów (mierzy kierunek i intensywność mionów)
- 280m od źródła wiązki kompleks bliskich detektorów

Pozaosiowość

- Wiązka protonowa uderza w tarczę.
 Produkowane są hadrony, głównie piony
- Piony się rozpadają:

 $\pi^+ \rightarrow \mu^+ + \nu_\mu$

• Zanieczyszczenie wiązki:

$$\mu^+ \to e^+ \overline{\nu}_{\mu} \nu_e$$

Wiązka protonowa – stan obecny i plany

Wiązka w roku 2010 (Bieżąca moc wiazki: 125kW)

Główne pomiary: Obserwacja zanikania $v_{\mu} \rightarrow v_{\mu}$

- Zanikanie neutrin mionowych – precyzyjny pomiar θ_{23} i Δm_{23}^2
 - Pomiar przez porównanie strumienia zaobserwowanego (@SK) do wyemitowanego (@ND280) w funkcji energii

$$P(\nu_{\mu} \rightarrow \nu_{\mu}) = 1 - \frac{1}{\sin^{2} 2\theta_{23} \cos^{4} \theta_{13} \sin^{2} (1.27 \Delta m_{23}^{2} L/E)}{-P(\nu_{\mu} \rightarrow \nu_{e})}$$

Czułość eksperymentu T2K na θ_{13}

90% CL θ_{13} Sensitivity 750kW

1

Exposure/(22.5kt x 1year)

 $^{2} 2 \theta_{13} \text{ sensitivity}$

َ⊑ 10⁻²

10⁻³

10⁻¹

Systematic Error Fraction

5% sys error

10% sys erro

0% svs erro

Normal Hierarchy

Strategia analizy

- Przewidywanie strumienia i widma wiązki 0
 - Symulacja inubeam
 - symulacja za pomoca modeli odzwierciedlajacych wcześniejsze dane
 - Dane o produkcji hadronów z NA61/SHINE
- Pomiary w ND280 0
 - Poznanie własności oddziaływań 0 neutrin (przekroje czynne, pomiary ekskluzywne w różnych kanałach)
 - Pomiar strumienia i widma wiązki
- Pomiary w detektorze dalekim 0
 - Pomiar liczby przypadków/spektrum

Weryfikacja przewidywań MC wiazki

Ekstrapolacja do SK przy użyciu Far To Near Ratio uzyskanego z MC wiązki – uzyskanie spodziewanej liczby przypadków, zależności od energii

Porównanie z przewidywaniami -> dopasowanie danych, uzyskanie parametrów oscylacji

Far to near ratio

- v spectrum at far side is different even without oscillations; effect of non-point like source
- Near and far detectors see different solid angles:
 - far detector point like source at 2.5^o
 - near detector extended source from 1° to 3° (wide off-axis range)
- details of v hadron production kinematics are needed in order to predict v flux correctly

Complicated far-to-near ratio (R_{F/N})

NA61 (SHINE)

- Large Acceptance
 Spectrometer for charged particles
- > TPCs as main tracking devices
- > 2 dipole magnets 1.5T max
- New ToF-F to cover T2K acceptance
- > High momentum resolution $\sigma_p/p^2 = 10^{-4} (GeV/c)^{-1}$
- Good particle identification
 (PID): σ(dE/dx)~4%
- Good ToF resolution: σ(ToF-L/R)
 =60 ps, σ(ToF-F)<=120 ps

NA61/SHINE – wyniki dla T2K

Krotności w przedziałach pędu i kąta względem osi wiązki – π^+

Stacja bliska

- Bliska stacja eksperymentu
- Dwie części: osiowa (INGRID) i pozaosiowa (ND280)
- Funkcje:
 - Monitorowanie wiązki
 - Pomiary przekrojów czynnych na węglu i wodzie
 - Pomiary wiązki nieoscylowanej i jej zanieczyszczeń (wkład od neutrin elektronowych istotny dla pomiaru pojawiania się v_e)
 - Pomiary w ND280 pozwolą na kasowanie niektórych błędów systematycznych z pomiarami w SK

21

February 25, 2011

INGRID

- 16 modułów przekładańców scyntylatora i żelaza na osi wiązki (1x1x1m³)
- Mierzy profil wiązki neutrinowej, monitoruje jej kierunek (z dokładnością do 1 mrad)
- Statystyka wystarczająca do codziennej kontroli

MR Shot #19655 T2K Spill# 241792

$$r_{\mu}n \rightarrow \mu^{-}p$$

INGRID – struktura czasowa, liczba przypadków

- Obserwowana struktura czasowa
 - Zastosowana selekcja przypadków neutrinowych
 - Czerwone paski oczekiwany czas nadejścia pakietów wiązki

 Stabilność w czasie obserwowanej liczby przypadków neutrinowych

INGRID – profil i stabilność wiązki

ND280 = TOAD

V SO

Tokai Off Axis Detector

- Magnes i cewka (pole 0.2 T),
- Detektory FGD tarcza dla oddziaływań, identyfikacja protonów
- Komory TPC identyfikacja i rekonstrukcja pędu mionów, naładowanych pionów i elektronów
- Detektor POD detekcja neutralnych pionów
- Detektor wewnętrzny otoczony kalorymetrami elektromagnetycznymi – pomiar gamm które nie skonwertowały wewnątrz
- W jarzmie magnesu **detektor mionów SMRD (Side Muon Range Detector)** do pomiaru energii mionów wychodzących z detektorów wewnętrznych

Pomiary w ND280

• Pomiary

- Zawartość v_e w wiązce
- Przekroje czynne
- Spektrum wiązki
- Za pomocą
 - Najlepiej przez łatwo rekonstruowalne zdarzenia quasielastyczne CC
 - Do wyznaczenia energii neutrina wystarcza nam tylko znajomość właściwości wychodzącego mionu
 - Poniższa formuła zaniedbuje rozmycie z powodu pędu Fermiego nukleonu

Detektor ND280 w działaniu

Mion kosmiczny

Galeria przypadków w ND280

Cosmic track reconstructed across all detectors

v interaction in POD sending single negative track into TPC1/FGD1/TPC2

Clean CC interaction in FGD1

Interaction in FGD1 with shower in FGD2

Kalorymetry elektromagnetyczne (ECALs)

- 8 modułów otaczających POD i Tracker (zamontowane w lecie 2010)
- Plus jeden na końcu detektora – 'Downstream ECAL' (zamontowany w 2009)
- Pomiar cząstek wychodzących z detektorów wewnętrznych, w tym pomiar fotonów z π⁰→γγ które nie skonwertowały wewnątrz – wspomaganie P0Da; także veto dla cząstek wchodzących z zewnątrz
- Warstwy scyntylacyjne przekładane folią ołowianą

Tracker: Detektory Dużej Rozdzielczości (FGDs)

- Dwa FGD jeden zawierający pojemniki z wodą (tarcza dla oddziaływań)
- Detektor scyntylacyjny – paski scyntylatora ze światłowodem w środku, jednostronny odczyt światła sensorami MPPC

Tracker: Komory Projekcji Czasowej (TPCs)

stiffener

Mesh HV

connection

- 3 TPC w Trackerze
- Cele: pomiar pędu, identyfikacja cząstek
- Długość robocza modułu: 720mm, maksymalna długość dryfu: 897mm
- Odczyt: detektory Micromegas (3*24 moduły takie jak na zdjęciu)
- Gaz: 95% Ar, 3%CF₄, 2% iC₄H₁₀

Wymagania: Rozdzielczo**ść** pędowa<10% Rozdzielczo**ść** dE/dx<10%

Identyfikacja cząstek w TPC

• Wzorzec starty energii (dE/dx) – metoda "średniej obciętej"

- Najniższe 70% wartości używane do obliczenia średniej straty energii
- Rozdzielczość dE/dx: 7.8%

 $-1 < \delta_E$ (e) < 2 cut gives 0.2% probability of identifying a muon as an electron for p < 1 GeV/c

Z: Edoardo Mazzucato, "Fifth Symposium on Large TPCs for Low Energy Rare Event Detection", Paris, France

Pizero detector (POD)

- Detektor scyntylacyjny, poprzekładany folią ołowianą/mosiężną
- Folia ołowiana konwersja π^0 na pary $\gamma\gamma$
- W środkowej części detektora dodatkowe pojemniki z wodą (pomiar przekrojów czynnych na wodzie)

Widać że detektor faktycznie jest poza osią wiązki!

• Zrekonstruowane wierzchołki w FGD i P0D

February 25, 2011 33 SMRD (Side Muon Range Detector, boczny detektor Center 370 zasięgu mionów) Jeden 58 pierścień Moduły magnesu ze scyntylacyjne szczelinami Sci. size: 1x17x87 cm³ Y11 fiber length: 255 cm umieszczone w Licznik scyntylac<mark>yjny</mark> szczelinach magnesu • Cele: Pomiar mionów o dużej energii z oddziaływań neutrin mionowych z wiązki $\nu N \rightarrow \mu N'$ • Wybieranie mionów kosmicznych do kalibracji

dane:

MC:

Cut	Selected events	(%)
Total n of spills	870003	100
At least one TPC track	74097	8.52
No track in TPC1	26437	3.04
At least one track in TPC2	16706	1.92
Within the FGD FV	1866	0.21
Negative and $p > 50 \text{ MeV/c}$	1036	0.12
PID cut	796	0.09
At least one track in TPC3	9731	1.12
Within the FGD FV	1890	0.22
Negative and $p > 50 \text{ MeV/c}$	1049	0.12
PID cut	733	0.08
Total n	1529	0.18

Cut	Selected events	(%)
Total n of spills	6683955	100
At least one TPC track	794722	11.89
No track in TPC1	370343	5.54
At least one track in TPC2	215835	3.23
Within the FGD FV	29484	0.44
q < 0 and $p > 50$ MeV/c	16887	0.25
PID cut	13081	0.20
At least one track in TPC3	154508	2.3
Within the FGD FV	28240	0.42
q < 0 and $p > 50 MeV/c$	15743	0.24
PID cut	12146	0.18
Total	25227	0.38

Total

2.88

Selekcja próbki v_u CC w ND280

36

Wybrane przypadki pochodzą z wiązki:

Selekcja próbki v_µ CC w ND280

Delektor dalekt Super-Kamiokande

Wodny detektor wykorzystuj**ą**cy technik**ę** Czerenkowa

50 kton wody, 22.5 kton w przestrzeni roboczej detektora

>11,000 fotopowielaczy w Ścianach

Technika detekcji doskonale opanowana (SuperK zbiera dane od wielu lat), błędy systematyczne znane i rozumiane

Detektor został odnowiony razem z systemem zbierania danych

Wiązka jest impulsowa, selekcja przypadków za pomocą systemu GPS

u-like

Super-Kamiokande

of ev

umber 0

• Dwa rodzaje pierścieni

- Mionowy miony i piony naładowane
- Elektronowy elektrony i gammy

- Dwie klasy przypadków
 - Fully Contained (FC) cała energia zdeponowana w detektorze wewnętrznym (ID)
 - Partially Contained (PC) tory wychodzące – niemożliwa pełna rekonstrukcja energii

Selekcja przypadków w SK

Przypadki z wiązki v

42

Pierwszy zarejestrowany przypadek! (24.02.2010)

Masa niezmiennicza z dwóch dominujących pierścieni:

133.8 MeV/c² (blisko masy neutralnego pionu)

Przypadek z jednym pierścieniem typu mionowego

Pęd mionu: 1061 MeV/c

Widoczny pierścień od elektronu powstałego w rozpadzie

Ped: 148.3 MeV/c

Wierzchołki oddziaływań w SK

Points: Reconstructed event vertex Arrow: 1st-ring direction (with max number of photoelectrons)

Struktura czasowa w SK

2010a (Jan-Jun)+2010b (Nov-Dec)

• GPS działa bez zarzutu

Synchronizacja GPS: dokładność rzędu dziesiątek ns

System GPS

Pozycjonowanie

- Precyzyjne ustalanie położenia elementów generujących wiązkę neutrin – geodezja (miernictwo) przy pomocy GPS
- Kierunek wiązki ustalony z precyzją większą niż 10⁻⁴ rad (wymagana: 10⁻³ rad).
- Coroczna weryfikacja pozycji elementów eksperymentu (rożki, tarcza, monitory, ND280)

Synchronizacja

TOF= 0.98ms

GPS

- Serce systemu: LTC (Local Time Clock), sprzężony z dwoma odbiornikami GPS
- Zegar atomowy na wypadek straty kontaktu z systemem GPS
- Za każdym razem gdy następuje ekstrakcja wiązki z MR impuls jest rejestrowany przez LTC
- Następnie informacja wysyłana jest do SK oraz używana jako wyzwalanie monitorów wiązki
- Dokładność czasowa rzędu 10ns

T_{spill}

Stabilność w skali energii

RMS/MEAN T2K period : 0.31% (SK-IV all : 0.39%)

RMS/MEAN T2K period : 0.28% (SK-IV all : 0.45%) Mamy więc wszystkie elementy potrzebne do dwu kluczowych analiz T2K:

- 1. Zanikania v_{μ}
- 2. Pojawiania się v_e

Przykładowa strategia analizy: $v_{\mu} \rightarrow v_{e}$

- Dla każdej kombinacji parametrów oscylacji obliczamy spodziewaną liczbę przypadków elektronowych (bez uwzględnienia systematycznych przesunięć)
- Skalujemy wynik współczynnikiem uzyskanym w analizie v_{μ} CC)
- Uwzględniamy rozmycie przewidywania spowodowane przesunięciami pochodzącymi od niepewności systematycznych
- Uwzględniamy błąd statystyczny aplikując rozkład Poissona do uprzednio uzyskanego rozkładu

Niepewno**ś**ci systematyczne:

Error source	
SK Norm.	f^{SKnorm}
SK Energy Scale	f^{Energy}
SK Ring Counting	$f^{N_{ring}}$
SK PID Muon	$f^{PID\mu}$
SK PID Electron	f^{PIDe}
SK POLfit Mass	f^{POLfit}
SK Decay Electron	$f^{N_{dcy}}$
SK π^0 Efficiency	$f^{\pi^0 eff}$
CC QE shape	$f^{CCQEshape}$
$CC 1\pi$	$f^{CC1\pi}$
CC Coherent π	f^{CCcoh}
CC Other	$f^{CCother}$
NC $1\pi^0$	$f^{NC1\pi^0}$
NC Coherent π	f^{NCcoh}
NC Other	$f^{NCother}$
$\sigma(\nu_e)$	$f^{\sigma(\nu_e)}$
FSI	f^{FSI}
Beam Norm.	$f^{\phi}_{SK/ND}$
ND Efficiency	$f^{\epsilon_{ND}}$
Overall Norm.	f^{norm}
Total	

Podsumowanie

- Wszystkie kluczowe elementy eksperymentu działają bez zarzutu
- Osiągnięte 10²⁰ POT
- Planowane dalsze zwiększanie mocy wiązki
- Rezultaty analizy oscylacyjnej zostaną opublikowane w najbliższym czasie

Backup

v_e appearance

$$\begin{split} P(\nu_{\mu} \rightarrow \nu_{e}) &= & 4C_{13}^{2}S_{13}^{2}S_{23}^{2}\sin^{2}\Phi_{31} \\ &+ & 8C_{13}^{2}S_{12}S_{13}S_{23}(C_{12}C_{23}\cos\delta - S_{12}S_{13}S_{23})\cos\Phi_{32}\cdot\sin\Phi_{31}\cdot\sin\Phi_{21} \\ &- & 8C_{13}^{2}C_{12}C_{23}S_{12}S_{13}S_{23}\sin\delta\sin\Phi_{32}\cdot\sin\Phi_{31}\cdot\sin\Phi_{21} \\ &+ & 4S_{12}^{2}C_{13}^{2}\left(C_{12}^{2}C_{23}^{2} + S_{12}^{2}S_{23}^{2}S_{13}^{2} - 2C_{12}C_{23}S_{12}S_{23}S_{13}\cos\delta\right)\sin^{2}\Phi_{21} \\ &- & 8C_{13}^{2}S_{13}^{2}S_{23}^{2}\left(1 - 2S_{13}^{2}\right)\frac{aL}{4E_{\nu}}\cos\Phi_{32}\sin\Phi_{31}. \end{split}$$

 $\Phi_{ij} \equiv \Delta m_{ij}^2 L/4E_{\nu} = 1.27 \Delta m_{ij}^2 [eV^2] L[km]/E_{\nu} [GeV],$

Cele fizyczne

◆Accumulate 3.75 MW·10⁷ s beam on target

*Discover v_e appearance:

• $\sin^2 2\theta_{13}$ down to ~0.018 (3 σ), ~0.008 (90%CL)

• Precise sensitivity depends on systematic errors and Δm_{23}^2 • Precise measurement of v_{μ} disappearance:

• $\delta(\Delta m_{23}^2) \sim 1 \times 10^{-4} \text{eV}^2$, $\delta(\sin^2 2\theta_{23}) \sim 1\%$